

законодавства щодо договорів, зокрема, не порушувати загальні засади цивільного законодавства, дотримувати права споживачів, не порушувати законодавство про захист економічної конкуренції та загальні вимоги чинності правочину, визначені ст. 203 ЦК України.

Сьогодні відомо про різні договори, які за своєю суттю є непоіменованими, непередбаченими ЦК України (наприклад, договір про надання освітніх послуг). І кількість таких договорів у цивільному праві поступово збільшується.

Таким чином, існування в цивільному праві непоіменованих договорів пояснюється стрімким розвитком договірних відносин та є виразом принципу договірної свободи. Однак збільшення кількості таких договорів призводить до виникнення проблем під час їх укладання, під час вирішення спірних питань між суб'єктами даних договорів щодо їх укладення та виконання.

Вище зазначене свідчить про складність проблеми, що досліджується, і дозволяє зробити висновок про те, що для ефективного використання у правозастосовній діяльності дефініції «не поіменований договір» слід внести вказане поняття у Цивільний кодекс України та дати більш чітке визначення такого договору, вказавши на його найбільш суттєві особливості.

Бібліографічні посилання:

1. Покровский И. А. Основные проблемы гражданского права. М., 2001. 353 с.
2. Цивільне право України : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу [та ін.] ; за ред. Р. О. Стефанчука ; М-во освіти і науки України. К. : Наук. думка ; К. : Прецедент, 2004. 448 с.
3. Цивільне право України : у 2 т. / Борисова В. І. К. : Юрінком Інтер, 2004. Т. 2. 552 с.
4. Діковська І. Поіменовані та непоіменовані договори у праві окремих країн. *Приватне право*. 2013. № 1. С. 260-266.
5. Новицкий И.Б., Лунц Л.А. *Общее учение об обязательстве*. М.: Госюриздат, 1954.
6. Мигалюк Л. В. Місце та роль непоіменованих договорів у цивільному праві України. *Університетські наукові записки*. 2011. № 2. С. 172-176.
7. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 19.03.2018).

Гук В.

курсант другого курсу

групи КП-643

ДДУВС

Науковий керівник:

Юніна М.П.

к.ю.н., доцент кафедри

цивільного права та процесу

ДДУВС

ОКРЕМІ ПИТАННЯ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ

З прийняттям Конституції України і визнанням України демократичною правовою державою відбулась переорієнтація суспільних відносин на охорону і захист прав та інтересів громадян, що зумовило необхідність дослідження та аналізу сучасного стану забезпечення їх реалізації у певних інституційних сферах правовідносин.

Спадкування, як найдавніший інститут права був і є актуальним з позиції його дослідження, розвитку та вдосконалення, оскільки стосується особистих інтересів людини [1, с. 45].

Дослідженню проблеми спадкування приділялась увага з боку таких українських вчених, як С.Я. Фурса, Є.І. Фурса, Ю.О. Заїка, В. Васильченко, В. Чуйкова, Л. Шевчук, Л.В. Козловська та ін.

Відповідно до ст. 1216 Цивільного кодексу України (ЦК України) зазначено, що спадкування – це перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця) до інших осіб (спадкоємців). У ст. 1217 ЦК України передбачено, що спадкування здійснюється двома шляхами: за заповітом та за законом [2].

Слід зазначити, що відповідно до ст. 1233 ЦК України заповіт – це особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті.

Як зазначає Ю.О. Заїка, заповіт – соціально значимий акт не лише для самого заповідача, який певною мірою підводить підсумок свого життя, а й для осіб, яким за його останньою волею залишиться майно. Водночас, це єдиний правочин, де волевиявлення сторони реально здійснюється лише за наявності неодмінної умови – смерті учасника цього правочину [3, 47].

За чинним цивільним законодавством можливість складення заповіту належить лише тим особам, які досягли повної цивільної дієздатності (ст. 1234 ЦК) [2].

У юридичній літературі виникає питання, чи може бути заповідачем особа, яка не досягла 18 років, але відповідно до ст. ст. 34, 35 ЦК України набула повної дієздатності. В.К. Дроніков зазначав, що оскільки з укладенням шлюбу особа набуває дієздатність у повному обсязі, то відповідно вона набуває і здатність до складання заповіту, незважаючи на те, що вона не досягла повноліття [4, с. 72-73].

У зарубіжному законодавстві питання складання заповіту неповнолітніми вирішується по-різному. Так, згідно параграфу 2229 Цивільного уложення Німеччини заповіт може укласти особа, що досягла 16 років. При цьому неповнолітній не потребує згоди законного представника на вчинення заповіту [5].

Згідно з англійським законодавством здатність вчинити заповіт виникає лише з досягненням повноліття (18 років). Виняток зроблено для моряків під

час плавання та військовослужбовців, які можуть укласти заповіт з 14 років [6, с. 122].

Відповідно до ст. 1247 ЦК України заповіт складається у письмовій формі, із зазначенням місця та часу його складення. Заповіт має бути особисто підписаний заповідачем. Якщо особа не може особисто підписати заповіт, він підписується відповідно до вимог ЦК України. Заповіт має бути посвідчений нотаріусом або іншими посадовими, службовими особами, визначеними у законі. Заповіти підлягають державній реєстрації у Спадковому реєстрі в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України [2].

Цивільний кодекс Угорщини передбачає публічні, письмові особисті та усні заповіти. Усна форма заповіту застосовується лише в особливих випадках, коли існує передбачена законом надзвичайна ситуація, наявність якої забезпечує можливість будь-якій особі, яка володіє заповідальною дієздатністю, виразити свою волю в усній формі. Такою можливістю можуть, зокрема, скористатись сліпі, неграмотні та особи, стан яких не дозволяє їм читати та ставити свій підпис. При цьому виключаються обмежено дієздатні особи, оскільки вони можуть виражати свою волю тільки у формі публічного заповіту, а також німі та глухонімі, не здатні зробити усний заповіт [7, с. 1099].

У ст. 1241 ЦК України визначено право певних осіб на отримання частки спадкового майна незалежно від змісту заповіту, яка називається обов'язковою часткою. Перелік осіб, які мають право на обов'язкову частку, визначений ст. 1241 ЦК України, є вичерпним.

Згідно з Цивільним кодексом Угорщини незалежно від змісту заповіту обов'язкова частка належить дітям (в тому числі усиновленим), внукам, правнукам спадкодавця та його подружжю, а також батькам, якщо в момент відкриття спадщини вони є спадкоємцями заповідача за законом або стали б такими у відсутності заповіту. Позбавлення обов'язкової частки спадщини допускається при наявності діючого заповідального розпорядження спадкодавця, в якому прямо вказана причина позбавлення спадкової частки [7, с. 1103].

У Великій Британії Закон про спадкування 1938 року надав тому з подружжя, який пережив, неповнолітнім і непрацездатним дітям право просити суд про призначення «розумного утримання» зі спадкового майна. Згідно Закону про спадкування таке право отримали також колишній з подружжя, який не вступив у інший шлюб, всі діти померлого, в тому числі ще не народжені, утриманці та деякі інші особи [7, с. 1097].

Отже, відносини спадкування за заповітом на сьогодні активно розвиваються у зв'язку з об'єктивною необхідністю розпорядження власним майном особами, які вирішили реалізувати своє право на заповіт.

Також врегулювання відносин спадкування за заповітом у вітчизняному та зарубіжному законодавстві дещо різняться. Певні відмінності існують, зокрема, у формах заповіту та вимогах щодо вікового цензу спадкодавця.

Бібліографічні посилання:

1. Кобзар В.В. Актуальні питання правового регулювання спадкування за заповітом. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. С. 45-48.
2. Цивільний кодекс України : Закон від 16. 01. 2003 р. № 435 – IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page20> (дата звернення: 10.03.2018).
3. Заїка Ю.О. Форми заповіту: шляхи вдосконалення. Вісник академії адвокатури України. 2006. Випуск 5. С. 47-51.
4. Дронников В.К. Наследственное право Украинской ССР. К.: Вища школа, 1974. 160 с.
5. Гражданское уложение Германии: Ввод. Закон к Гражд. Уложению; Пер. с нем.; Научн. редактор А.Л. Маковский [и др.]. М.: Волтерс Клувер, 2004. 816 с.
6. Васькович Й. Спадкування за заповітом: проблеми вікового цензу. Право України. 2008. № 4. С. 121-123.
7. Основные институты гражданского права зарубежных стран / отв. ред. В.В. Залесский. М.: Норма, 2009. 1184 с.

Свиридова М.С.

курсант другого курсу

групи КП – 643

ДДУВС

Науковий керівник

Юніна М.П.

к.ю.н., доцент кафедри

цивільного права та процесу ДДУВС

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСІБ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ

На сьогоднішній день питання про матеріальне забезпечення дитини після розлучення батьків є дуже актуальним, зважаючи на ті складнощі, з якими стикається той з батьків, з ким залишається дитина. Чинне сімейне законодавство встановлює два принципи розрахунку розміру та форми, в якій повинні сплачуватися аліменти – в твердій грошовій сумі або в процентах від всіх видів заробітку та доходу платника аліментів. Окрім цього чинне законодавство встановлює також можливість витребування заборгованості по аліментам.

Таким чином для платників аліментів є два варіанти вирішення даної проблеми: сплата аліментів за власним волевиявленням, інакше кажучи мирним шляхом, та сплата аліментів у примусовій формі (у судовому порядку).

Відповідно до статті 8 Закону України «Про охорону дитинства» кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного та соціального розвитку [1]. Також обов'язки батьків утримувати своїх дітей до досягнення ними повноліття регламентовані Конституцією України, а саме ст. 51 [2], а також ст. 180